

Bondekonen og brænde.

Anna havde fyret op i brændeovnen. Det var blevet vinter et par dage før jul med megen sne, ja utrolige mængder sne. Det var også godt nok og ret hyggeligt. Man fik lidt ekstra motion ved at skovle og skrabe sne væk fra døren og porten ind til dyrene. Men at det skulle blive ved med at komme dyner af sne midt i februar eller helt ind i marts og så med mange kuldegrader oveni, det var og blev bøvlet. Dyrene kunne knap nok holde deres huld på kroppen, dyrenes vand frøs, de skulle have mere foder, batteriet på traktoren var næsten fladt, man kunne knap nok flytte foder, ja man kunne knap nok komme af med sneen længere. Den lå i meterhøje bunker, visse steder på højde med hækken. Men det værste var dog, at man havde brug for mere brænde end ellers. Mere brænde var lig med mere save og kløvearbejde i brændehuset.

Anna havde tidligere på året fået en bekendt, som havde en rigtig arbejdshest, til at komme og i fællesskab havde de bundet en kæde om et par store stammer, som hesten så slæbte hjem til gården fra den tilstødende lille skov. Det var en smal sag for en arbejdshest. Det videre arbejde var en større sag for Anna. Den elektriske sav var god til arbejdet, men først måtte forlængerledningen rigges til. Når alt træ var skåret i passende størrelse kom øksen i brug. Huggeblokken havde en god højde, så arbejdsstillingen fejlede ikke noget, og så fik man varmen af arbejdet. Det var godt at have en termokande med kaffe og en radio med ude i brændeskuret. Alt blev stablet og skulle tørre til næste år. Kløvearbejdet var kun halvt så trivielt når man henlagde det til den tid på året, hvor lavendlerne, som groede i et bredt bælte rundt om brændehuset, blomstrede. Med deres farve og duft omkring en blev save- og kløvearbejdet til en ren fornøjelse.

Nogen gange fandt Anna et sjovt stykke træ, som ikke landede i brændeovnen men blev forvandlet til en billedramme o.l. Træ man fandt langs stranden kunne også bruges til flotte billedrammer, gardinstænger eller andet pyntegrej.

Heldigvis var hun ikke udelukkende anvist på at bruge brændeovnen. Den blev kun brugt når der var på den anden side af 5- 10 graders frost i luften. Til daglig klarede varmepumpen at holde huset opvarmet. For en kvinde var det et for slidsomt og tidsrøvende job i længden at kløve og save. Det var vist også mest mænd som gjorde sig i brændeomhuelse. At fyre med træ var ofte mere træls end egentlig hyggelig.

Anna kunne også huske nogle træse situationer fra sit barndomshjem når der skulle fyres op til den store badedag. Når der skulle bades i badekarret, måtte man først fyre op i en lille bitte brændeovn, som var bygget sammen med varmtvandsbeholderen. Det var kun badedag om lørdagen. Dengang skulle man også fyre op under en gruekedel fyldt med vand når der skulle vaskes. Heri vaskede man så tøjet, først det hvide, så det farvede og til sidst det møgbeskidte arbejdstøj. Jo det var tider. Men nogle havde jo tjenestefolk til den slags arbejde. De unge piger vaskede, gjorde rent og lavede mad.

Karle sørgede for brænde og lavede meget af det andet arbejde i stald og på mark. Tjenestefolkene var unge, som var færdige med skolen og som kom ud at tjene hos andre folk. Tjenestefolkenes vilkår er en helt anden historie. Piger havde små kolde

Bondekonen og brænde.

rum under tagstenene. Karlene havde ofte deres hummer i forbindelse med stalden, ofte lige op ad hestebåsene. Hørmen i sådanne rum har været til at skære i.

Nu om stunder importerer vi au-pair piger og underbetalte østarbejdere til vore dages knokkelarbejde. Deres vilkår har såmænd ikke ændret sig synderligt sammenlignet med de vilkår sidste århundredes tjenestefolk havde. Hvem kan egentlig undre sig over at de så selv forsyner sig i slaraffenland eller bliver truet til det af mafia-lignende bander. Det er som med gynger og karrusel-modellen. Vi slipper for noget rod, og får så bare påduttet noget andet rod.

Det er også noget rod, men egentlig ikke noget at snakke om, at der i brændestakken ofte gemmer sig det Anna kalder utøj i form af myg, hvepse eller mus. Man kan ligefrem blive velsignet med overlevende kæmpe myg inde i huset når der bæres brænde ind. Mus er ikke lette at skræmme væk. Skulle et enkelt pindsvin have forlagt sit vinterhi til brændestakken, får den selvfølgelig lov til at beholde sin lille hule. Men hvepsene kan være direkte farlige at komme i klammeri med. Selvfølgelig er de mest farlige eller ubehagelige at støde ind i om sommeren, fordi de ynder at færdes i flok. En hel bisværme er ikke at kimse ad. Det har Anna jo prøvet på egen krop, endda op til flere gange, men det er en helt anden historie som hun helst er fri for at tænke på her op til jul, hvor man skal være gode ved hinanden og sende gode tanker ud i rummet. Under sine ubehagelige sammenstød med sommerens hvepsesværme sendte hun bestemt ikke de bedste tanker ud i rummet. Men det var fortid nu.

Jo det var tid til at tage nissehuen på igen, bage lidt og pynte lidt op til jul. Anna var nærmest behersket hvad julepyntning angik. Det var ikke sådan at der var total juledeko alle vegne, slet ikke, hun var også tilfreds med mindre. Men hun elskede lysguirlander rundt i vinduer og rundt om døre, og alt imens hun gik og arbejdede med juleforberedelserne skrålede hun af fuld hals med på alskens julesange som strømmede ud af radioen. Hun havde ikke en ren tone i livet. Det var vinter, vinduerne lukkede, så hvem kunne tage skade af det.

Der blev bagt og lavet masser af mad og redt op i sengene på første sal, hvor familiemedlemmerne kunne slå deres folder når de kom på julevisit. Det var altid så hyggeligt med julebesøg. Et år kunne kun halvdelen af familien nå frem pga. det voldsomme vintervejr. De turde ikke køre ud, så ud over de ti gæste-sengepladser kom luftmadrasserne ikke i brug det år. Den forberedte mad til de femogtyve gæster fik dog på en eller anden måde også ben af gå på. Men pakkelegen, som Anna havde gjort meget ud af var ikke så sjov når der manglede nogle gæster. Hun købte selv alle tingene, og de var nøje udvalgt til de forskellige folk. Det sjoveste var så når man til slut måtte bytte gaver mellem sig, for så skulle det vise sig hvem der var til hvilken gave.

Juletid var lig med fremvisning af alle familiemedlemmers billeder, taget i hele det forgangne år. Alle sad rundt om Tv-skærmen og kiggede billeder. På den måde fulgte man med i hinandens liv og færden og havde en masse at snakke om, samtidig med at man satte bjerge af æbleskiver og gløgg til livs, jo det var en lystig affære. Som

Bondekonen og brænde.

regel havde alle taget nogle nye spil, quiz eller anden form for underholdning med, så det var ren storhygge i alle juledagene.

På skift kunne familiemedlemmerne så gå ud og skovle sne på hendes store gårdsplads. Det ene år hvor der kom rigtig megen sne, stod alle bilerne en morgen begravet under store snedynger og lignede til forveksling gamle gravhøje på rad og række. Det gav motion og appetit, og så gentog det sig flere gange julen over. I forlængelse af den vinter havde Anna sat turbo på sit opfindergen og var i tankene ved at konstruere en hjemmelavet sneplov monteret på den lille Ferguson. Nu havde den lille Ferguson været handicappet i en del år, dvs. den havde mistet sin hydraulik og var derfor kun begrænset brugbar. Den kunne trække en vogn, det mobile drivhus, og en frontmonteret sneskraber kunne den vel nok også klare. Hun havde god tid, da de kloge meteorologer med en vis optimisme mente, at sådanne snemasser statistisk set kun duggede op hvert 14. år.

I tankerne var hun faldet over en gammel jernplade, som havde haft sin fortid på en mejetærsker, den stod i laden og kunne eventuel omfunktioneres til en slags sneplov. Selve monteringen krævede dog flere dages grublen og "Storm P" løsninger. Meteorologer er nu heller ikke hvad de har været. For allerede det følgende år velsignede kong vinter igen egnen med masser af sne og kulde, og sneploven var ikke kommet ud af starthullerne.

Da alle gæsterne igen var draget hid og did tog Anna sig et par "slapper-dage" i lænestolen i havestuen. Arbejdsomt lavede hun kun lige det allernødvendigste, og spiste rester. Rester måtte jo ikke gå til spilde, så der kunne opstå de mærkværdigste madkombinationer af resterne, ja helt nye retter så på den måde dagens lys. Tidligt og silde tog hun sig nogle gevaldige "morfars`" på sofaen, ledsaget af de mærkværdigste drømme.